

YANGI O'ZBEKISTONDA YOSHLAR SIYOSATI – TARAQQIYOT KAFOLATI

Alimbayev Nodirbek Turg'un o'g'li

Qoraqalpog'iston Respublikasi To'rtko'l tumani

Ullubog' mahallasi Yoshlar yetakchisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18655061>

Annotatsiya. Mazkur maqolada Yangi O'zbekistonda yoshlar siyosatining ustuvor yo'nalishlari, uning huquqiy asoslari, amaliy natijalari va istiqboldagi vazifalari tahlil qilinadi.

Yoshlar siyosati mamlakat taraqqiyotining strategik omili sifatida baholanib, ta'lim, bandlik, innovatsiya, ijtimoiy himoya va ma'naviy-ma'rifiy rivojlanish bilan uzviy bog'liqligi ochib beriladi.

Kalit so'zlar: yoshlar siyosati, Yangi O'zbekiston, ta'lim, innovatsiya, bandlik, ijtimoiy himoya, taraqqiyot.

Kirish

XXI asr – inson kapitali, intellektual salohiyat va innovatsion tafakkur asri sifatida e'tirof etilmoqda. Globallashuv jarayonlari, raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi, ilm-fan va texnologiyalar taraqqiyoti har bir davlat oldiga yangi vazifalarni qo'ymoqda. Bunday sharoitda mamlakatning raqobatbardoshligi, ijtimoiy-iqtisodiy barqarorligi va siyosiy mustaqilligi avvalo yosh avlodning bilim darajasi, dunyoqarashi va fuqarolik pozitsiyasiga bog'liq bo'lib qolmoqda.

Shu bois yoshlar siyosati zamonaviy davlat boshqaruvining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan.

Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasida yoshlar masalasi alohida e'tibor markazida turadi. Chunki aholining sezilarli qismini yoshlar tashkil etuvchi mamlakatda ularning huquq va manfaatlarini ta'minlash, salohiyatini yuzaga chiqarish, bandligini kafolatlash va ijtimoiy himoyasini mustahkamlash davlat barqaror rivojlanishining muhim sharti hisoblanadi. Shu ma'noda yoshlar siyosati nafaqat ijtimoiy yo'nalish, balki strategik investitsiya sifatida ham baholanmoqda.

Mamlakatimizda yoshlar siyosatini huquqiy jihatdan mustahkamlash maqsadida O'zbekiston Respublikasining “Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida”gi Qonuni qabul qilinib, yoshlarning konstitutsiyaviy huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini himoya qilishning aniq mexanizmlari belgilandi. Mazkur hujjat yoshlarni qo'llab-quvvatlash, ularning ta'lim olishi, kasb-hunar egallashi, ish bilan ta'minlanishi hamda ijtimoiy faolligini oshirish borasida davlat organlari zimmasiga muhim vazifalarni yukladi.

Yoshlar masalasiga davlat siyosati darajasida yondashuv Shavkat Mirziyoyev tashabbuslari bilan yangi bosqichga ko'tarildi. “Yoshlar – kelajagimiz” tamoyili asosida yoshlarning ilmiy, ijodiy va tadbirkorlik salohiyatini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan keng ko'lamli dasturlar hayotga tatbiq etildi. Natijada yoshlar siyosati tizimli, manzilli va natijador mexanizmga aylana boshladi.

Bugungi kunda yoshlar siyosati ta'lim, ilm-fan, bandlik, tadbirkorlik, ma'naviy-ma'rifiy tarbiya, ijtimoiy himoya va innovatsion rivojlanish kabi ko'plab yo'nalishlarni qamrab olgan kompleks tizim sifatida shakllanmoqda. Yoshlar bilan ishlashda zamonaviy boshqaruv usullari, raqamli platformalar va ijtimoiy monitoring mexanizmlarining joriy etilishi bu sohadagi samaradorlikni oshirmoqda.

Shunday ekan, Yangi O'zbekistonda yoshlar siyosatini ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilish, uning taraqqiyot omili sifatidagi o'rnini aniqlash dolzarb ilmiy masala sifatida namoyon bo'ladi. Mazkur maqolaning maqsadi – yoshlar siyosatining asosiy yo'nalishlarini yoritish, amalga oshirilayotgan islohotlarning natijadorligini baholash hamda uning mamlakat taraqqiyotidagi strategik ahamiyatini asoslab berishdan iborat.

Asosiy qism

Yangi O'zbekistonda yoshlar siyosati tizimli va kompleks yondashuv asosida shakllantirilmoqda. Bu jarayonda davlat boshqaruvi, fuqarolik jamiyati institutlari hamda ta'lim muassasalari o'zaro hamkorlikda faoliyat yuritmoqda. Xususan, O'zbekiston yoshlar ittifoqi yoshlarning manfaatlarini himoya qilish, ularni ijtimoiy hayotga jalb etish hamda tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash borasida muhim platformaga aylandi.

Yoshlar bilan ishlashning manzilli mexanizmlaridan biri sifatida "Yoshlar daftari" tizimi joriy etildi. Ushbu tizim orqali ijtimoiy himoyaga muhtoj, bandlik yoki ta'lim bilan bog'liq muammolarga duch kelayotgan yoshlar aniqlanib, ularga individual yondashuv asosida yordam ko'rsatilmoqda. Bu esa yoshlar siyosatini deklarativ emas, balki amaliy natijador mexanizmga aylantirmoqda.

Yoshlar siyosatining markaziy yo'nalishlaridan biri – sifatli ta'limni ta'minlashdir. So'nggi yillarda oliy ta'lim muassasalari sonining ortishi, qabul kvotalarining kengaytirilishi hamda xorijiy universitetlar filiallarining ochilishi yoshlar uchun keng imkoniyatlar yaratdi.

Ta'lim jarayonida kredit-modul tizimining joriy etilishi, akademik erkinlikning kengayishi, ilmiy tadqiqotlar uchun grant dasturlarining ko'payishi yoshlarning ilmiy salohiyatini oshirishga xizmat qilmoqda. Ilm-fan sohasida startap loyihalar, innovatsion inkubatorlar va texnoparklar tashkil etilishi yoshlarning ilmiy g'oyalarini amaliyotga tatbiq etish imkonini bermoqda.

Yoshlarning xorijda tahsil olishini qo'llab-quvvatlash maqsadida davlat stipendiya dasturlari kengaytirildi. Bu esa xalqaro tajribani o'zlashtirish va global raqobatbardoshlikni oshirishga xizmat qilmoqda.

Yoshlar bandligi – mamlakat iqtisodiy barqarorligining muhim omilidir. Shu bois yosh tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlash, ularga imtiyozli kreditlar, subsidiyalar va grantlar ajratish amaliyoti keng yo'lga qo'yildi. "Yoshlar – kelajagimiz" dasturi doirasida minglab yangi ish o'rinlari yaratildi.

Axborot texnologiyalari sohasi, raqamli iqtisodiyot va kreativ industriya yo'nalishlarida yoshlar faolligi ortib bormoqda. IT-parklar va startap markazlarining faoliyati natijasida yoshlar zamonaviy kasblarni egallab, global mehnat bozoriga chiqish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Bu jarayon mamlakat iqtisodiyotining innovatsion rivojlanishiga xizmat qilmoqda.

Yoshlar siyosati faqat iqtisodiy va ta'limiy yo'nalishlar bilan cheklanmaydi. Ma'naviy-ma'rifiy tarbiya, vatanparvarlik ruhini shakllantirish, milliy qadriyatlarga hurmat tuyg'usini mustahkamlash ham muhim vazifa sifatida qaralmoqda.

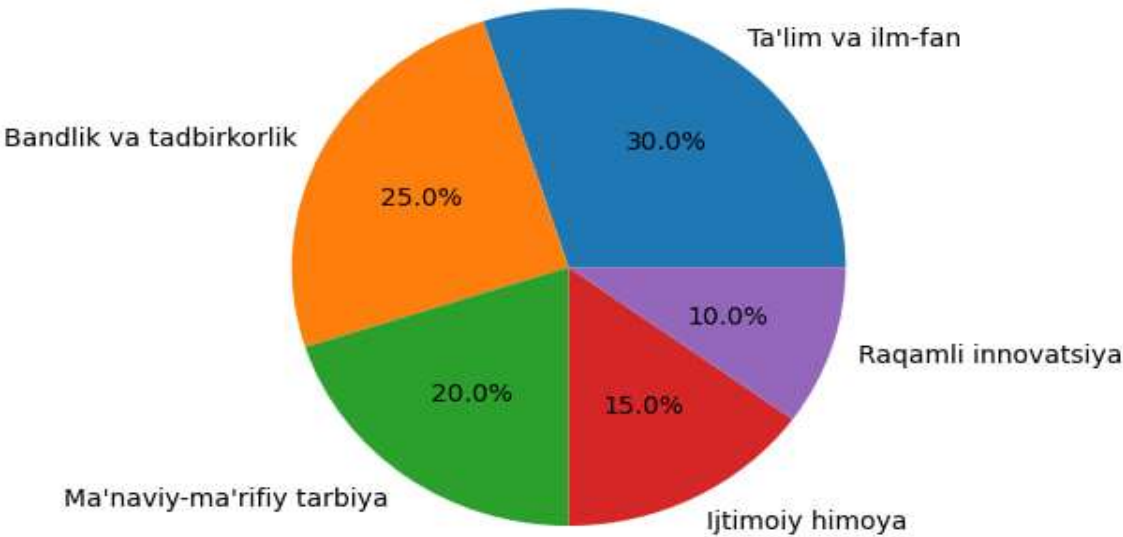
Yoshlar parlamenti faoliyati yoshlarning siyosiy jarayonlardagi ishtirokini kengaytirmoqda. Volontyorlik harakatlari, ijtimoiy loyihalar, tanlov va grant dasturlari yoshlarning jamiyatdagi rolini kuchaytirib, ularni faol fuqarolik pozitsiyasiga ega shaxs sifatida shakllantirmoqda.

Shuningdek, sport va madaniyat sohasidagi loyihalar sogʻlom turmush tarzini targʻib etishga xizmat qilmoqda. Kitobxonlikni rivojlantirish, ijodiy tanlovlar va festivallar yoshlarning estetik didi va tafakkurini boyitmoqda.

Yangi Oʻzbekistonda yoshlar siyosati raqamli transformatsiya jarayonlari bilan uzviy bogʻliq. Raqamli platformalar orqali taʼlim olish, masofaviy ish bilan taʼminlanish, elektron davlat xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlari kengaymoqda.

Innovatsion tafakkurga ega yoshlar iqtisodiyotning yangi drayveriga aylanmoqda. Startup madaniyatining shakllanishi, texnologik loyihalarning koʻpayishi yoshlarning kreativ va tashabbuskorlik qobiliyatini namoyon etmoqda.

Natijada yoshlar siyosati mamlakat taraqqiyotining uzoq muddatli strategiyasida muhim oʻrin egallab, inson kapitalini rivojlantirishning asosiy omiliga aylanmoqda.

Xulosa

Yangi Oʻzbekistonda yoshlar siyosati davlat taraqqiyotining ustuvor strategik yoʻnalishlaridan biri sifatida shakllandi. Yoshlarni qoʻllab-quvvatlash, ularning huquq va manfaatlarini himoya qilish, taʼlim olish, kasb-hunar egallash hamda tadbirkorlik faoliyatini yoʻlga qoʻyish uchun yaratilayotgan keng imkoniyatlar mamlakatning uzoq muddatli barqaror rivojlanishiga xizmat qilmoqda.

Olib borilayotgan islohotlar natijasida yoshlar siyosati deklarativ yondashuvdan amaliy mexanizmga aylandi. Taʼlim tizimining modernizatsiya qilinishi, bandlik dasturlarining kengaytirilishi, innovatsion va raqamli sohalarda yoshlar faolligining ortishi inson kapitalini rivojlantirishga mustahkam zamin yaratmoqda. Bu esa mamlakat iqtisodiy raqobatbardoshligini oshirish va ijtimoiy barqarorlikni taʼminlashda muhim omil boʻlib xizmat qilmoqda.

Shuningdek, yoshlarning maʼnaviy-maʼrifiy kamoloti, fuqarolik pozitsiyasining mustahkamlanishi va ijtimoiy faolligining oshishi jamiyatda sogʻlom muhitni shakllantirishga yordam bermoqda.

Yosh avlodning vatanparvarlik ruhida tarbiyalanishi, milliy qadriyatlarga sodiqligi va zamonaviy bilimlarga ega bo'lishi Yangi O'zbekistonning kelajagini belgilovchi asosiy omillardandir.

Xulosa qilib aytganda, yoshlar siyosati – bu faqat ijtimoiy dastur emas, balki mamlakatning ertangi kuni, uning intellektual va iqtisodiy salohiyatini belgilovchi muhim strategik investitsiyadir. Yoshlar salohiyatini ro'yobga chiqarish orqali Yangi O'zbekiston o'z taraqqiyotining mustahkam poydevorini yaratmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2023.
2. O'zbekiston Respublikasining “Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida”gi Qonuni // O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2016.
3. Shavkat Mirziyoyev. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
4. O'zbekiston yoshlar ittifoqi faoliyati to'g'risida ma'lumotlar. – Toshkent, 2022.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmon va qarorlari: Yoshlar siyosatini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida. – Toshkent, 2020–2024.
6. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. Oliy ta'lim tizimini rivojlantirish bo'yicha hisobot materiallari. – Toshkent, 2023.
7. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
8. G'afforov Sh. Yoshlar siyosati va ijtimoiy taraqqiyot. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
9. Abdurahmonov Q. Inson kapitali nazariyasi va uni rivojlantirish masalalari. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2020.
10. United Nations. World Youth Report. – New York: UN Publications, 2022.